

Studies in Bulgarian Folklore,

Milena Benovska-Subkova ed.,
Publishing House of the Bulgarian Academy of Sciences, Sofia 1994., 141 str.

Među sličnim vjetrovima što pušu u nekadašnjim zemljama lagera svakako je najpozitivnije otvaranje prema međunarodnoj znanstvenoj zajednici. Takvo je i nastojanje Instituta za folklor Bugarske akademije znanosti koji na engleskom jeziku prikazuje rasprave o bitnim temama suvremenih kompleksnih

folklorističkih istraživanja. Mnogome čitatelju naših struka koji bez teškoća ne može čitati bugarski ova će knjiga biti pravo malo otkriće. Namjerno nisam izdvojila nijedan prilog bugarskih etnologa/folklorista jer sam željela informirati o svakome.

Radost Ivanova u raspravi pod naslovom *Balkanski fenomen* bavi se epskom poezijom kao ključnim fenomenom nečega što ona naziva "balkanskom folklornom zajednicom". Putilovljevu tezu o heterogenoj prirodi eposa, tj. mitološkoj, tranzicijskoj (kad se interes prebacuje na humanizirane junake) i naposljetku klasičnoj (vezanoj uz povijest), provjerava na epici o Kraljeviću Marku. Iznenađuje da u razradi te teme prihvaća klasifikaciju epskih pjesama u cikluse. Primjerice, neupitno pristupa Kosovskom ciklusu iako su istraživači poput Maje Kleut uvjerljivo pokazali neutemeljenost i nepovijesnost te klasifikacija. Jordanka Kotseva nudi osobno proživljen ali sintetičan uvid u *suvremeno pripovijedanje u sjeverozapadnoj Bugarskoj*: u žanrove i teme, stilske značajke, te nositelje i okolnosti pripovijedanja.

Predmetima u narodnoj kulturi bavi se Stanka Yaneva. Nastoji izraditi metodologiju koja će pomoći otkrivanju kulturnih značenja što ih predmeti nose u sebi. Nikolaj i Dimitrina Kaufman prikazuju *organizirano i neorganizirano polifono izvođenje tužaljki*, s notnim primjerima. Anna Shturbanova bavi se odnosom *plesa i podzemnoga svijeta*, primjerice kolom s vodenim vilama i vampirskim plesom. Plesom se, smatra autorica, dosiže posvećeni svijet predaka i održavaju vrednote života. Milena Benovska-Subkova istražuje *mitološko u narodnim vjervanjima*. 'Mitološkom' pristupa kao dijelu pogleda na svijet, ali i kao regulacijskom sustavu koji čovjeku pomaže da se snađe u svijetu što ga okružuje.

Stanoi Stanoev razmatra *grad i vic*; pokušava utvrditi kulturni identitet vica polazeći od Lotmanove pretpostavke o scenskom značaju grada koji nije prirodna sredina poput sela nego je umjetno nastao. Na kraju Magdalena Elchinova istražuje *pragmatiku poslovičnoga znaka*. Promatra poslovice u procesu usmene komunikacije i posebice u procesu folklorne komunikacije.

Svi članci zajedno i svaki na svom području upućuju na ono što je Anna Kunnahovicz, prikazujući nove dosege krakovskih etnologa, nazvala *potragom za paradigmom*. U općoj potrazi europske etnologije i folkloristike za svojim suvremenim identitetom, pa čak i opravdanjem, bugarski folkloristi u izboru Milene Benovske predstavili su svoju varijantu nadasve uspješno, spajajući teorijske poticaje s Istoka, koji su im otprilike bili dostupni, s onima sa Zapada.

Dunja RIHTMAN-AUGUŠTIN